

- ชื่อรายงานวิจัย : “การสำรวจและศึกษาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ตามรอยวรรณคดีนิราศเรื่องพระประธมของสุนทรภู่” ในจังหวัด นครปฐม นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร”
- ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิลักษณ์ เกษมผลกุล
- ส่วนงาน : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปีงบประมาณ : พ.ศ. ๒๕๕๙
- ทุนอุดหนุนการวิจัย : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษานิราศพระประธมของสุนทรภู่ เนื่องจากเป็นนิราศที่กวีให้รายละเอียดของข้อมูลในการเดินทางด้วยการ “คร่ำครวญ” ที่น่าสนใจทั้งในแง่ภาษา วรรณศิลป์ โลกทัศน์ ตลอดจนข้อมูลเชิงวัฒนธรรม ขณะเดียวกันเส้นทางในการเดินทางของสุนทรภู่เป็นการเดินทางระหว่าง กรุงเทพฯ กับนครปฐม งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) บูรณาการองค์ความรู้จากนิราศพระประธม ในฐานะทุนทางวัฒนธรรมกับมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อต่อยอดเชิงพาณิชย์ ๒) สำรวจเส้นทางและโอกาสในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามรอยนิราศพระประธม และ ๓) แนวทางในการพัฒนาสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับนิราศพระประธมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นในปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า การศึกษานิราศพระประธมของสุนทรภู่ในฐานะทุนทางวัฒนธรรม สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ ๕ มิติ คือ เส้นทาง อาหาร กิจกรรม ของฝาก และวันเวลาเดินทาง โดยบูรณาการให้เข้ากับการท่องเที่ยวได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมนำเสนอ “นิราศพระประธม” ในฐานะเรื่องเล่าประกอบการเดินทาง โดยแบ่งเส้นทางได้เป็น ๓ ภาคคือ ภาคธนบุรี (กรุงเทพฯ) - คลองบางใหญ่ (นนทบุรี) ภาคคลองบางใหญ่ (นนทบุรี) - คลองโยง (นครปฐม) และภาคคลองโยง (นครปฐม) - นครชัยศรี (นครปฐม) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยใช้เรื่องนิราศพระประธมของสุนทรภู่เป็นแกนหลักในการเล่าเรื่อง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่รายการการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทำให้เกิดการให้คุณค่าและความหมายแก่แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม อนุรักษ์ภูมิปัญญาในชุมชน และเกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในชุมชน นำมาสู่การสร้างงานและรายได้ ตลอดจนคุณภาพชีวิตที่ดีในที่สุด

- คำสำคัญ : นิราศ, วรรณกรรมสุนทรภู่, ทุนทางวัฒนธรรม, วรรณคดีกับการท่องเที่ยว, วรรณคดีกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Research Title : A field study and a study of cultural capital based on Sunthon Phu's Nirat Phra Prathom in Nakhon Pathom, Nonthaburi, and Bangkok for the development of cultural

Researcher : Asst. Prof. Dr. Aphilak Kasempholkoon

Department : Mahidol University

Fiscal Year : 2016

Research Scholarship Sponsor : The Thailand Research Fund (TRF.)

Abstract

This research aimed at studying “Nirat Phra Prathom” of Sunthon Phu for it thoroughly and interestingly described the poet's journey by “mourning technique” in many aspects: the use of language, literary techniques, world vision and cultural information. The book mentioned about a traveling route between Bangkok and Nakhon Pathom, as well. Purposes of the research are: 1) to adapt and integrate cultural knowledge as cultural capital in creative economy to commercially develop tourist attractions, 2) to survey possible routes that can be developed to be tourist attractions in order to follow Nirat Phra Prathom journey, 3) to examine how to developed the associated sites to be the tourist attractions appropriating with today's social context and local culture. It found from the research that to study of Nirat Phra Prathom as the cultural capital can be applied in five sorts sources: traveling routes, foods, activities, souvenirs and traveling times. All are possible to be concretely adapted with tourism by using “Nirat Phra Prathom” as a vacationing narrative. There are three main routes: Thonburi (Bangkok) – Khlong Bang Yai canal (Nonthaburi), Khlong Bang Yai canal (Nonthaburi) - Khlong Yong canal (Nakhon Pathom) and Khlong Yong canal - Nakhon Chaisri district (Nakhon Pathom). Nirat Phra Prathom, in this case, is regarded as the “core narrative” in order to promote local tourism, preserve local wisdoms and introducing new tourist attractions bringing to job opportunities, incomes and well-beings.

Key words: Nirat, Sunthon Phu's Works, Cultural Capital, Literature and Tourism, Literature and Creative Economy.